

Kommittén för teknologisk innovation och etik
N 2018:04

Regeringen
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Policyförslag från Komet

Enligt kommittédirektiven (dir. 2018:85) ska Komet kontinuerligt leverera policyutvecklande förslag till regeringen. Härmed lämnas ett konkret förslag om en specifik försöksverksamhet i syfte att utveckla och samtidigt testa nya arbetssätt vid hantering av de tillstånd och ledningsrätter som behövs för att bygga ut eller förstärka det svenska elnätet.

Med en snabb förändringstakt i samhället behövs arbetssätt som både främjar ansvarsfull innovation och utvecklar offentlig förvaltning. Detta förutsätter innovativa och samverkande arbetssätt inom privat och offentlig sektor. Att genomföra försök i verklig miljö är ett sådant arbetssätt.

Detta är förslag om ett regeringsuppdrag för Energimarknadsinspektionen, Lantmäteriet, berörda länsstyrelser och Vinnova att tillsammans med Svenska kraftnät utforma och genomföra ett försök med koordinerad process för hantering av de tillstånd och rättigheter som behövs för att bygga ut eller förstärka det svenska elnätet.

Komet har tidigare föreslagit att regeringen skapar förutsättningar för ökad generell användning av försöksverksamhet. Vi lämnar nu detta konkreta förslag, tillika ett exempel på hur ett myndighetsgemensamt försök kan utformas. Förslaget kan ge inspiration till att realisera tidigare nämnda generella försöksförslag och därmed främja försöksverksamhet inom en bredd av områden och i hela landet.

Jon Simonsson,
Ordförande

Bilagor

- Bilaga 1: Komet policyförslag - försök elledning

Kommittén för teknologisk innovation och etik
N 2018:04

Policyutvecklande förslag

Regeringsuppdrag för Energimarknadsinspektionen, Lantmäteriet, berörda länsstyrelser och Vinnova att tillsammans med Svenska kraftnät utforma och genomföra ett försök med koordinerad process för hantering av de tillstånd och rättigheter som behövs för att bygga ut eller förstärka det svenska elnätet.

Sammanfattning

Kommittén för teknologisk innovation och etik (Komet) föreslår att regeringen beslutar om ett myndighetsgemensamt uppdrag att utforma och genomföra ett försök där syftet är att utveckla och samtidigt testa nya arbetssätt för en koordinerad process för hantering av de tillstånd och rättigheter som behövs för att bygga ut eller förstärka det svenska elnätet.

Energimarknadsinspektionen, Lantmäteriet och berörda länsstyrelser föreslås att tillsammans med Verket för innovationssystem få i uppdrag att utforma och genomföra försöket. Även Affärsverket svenska kraftnät föreslås få i uppdrag att medverka i arbetet.

Försöksverksamheten ska, inom ramarna för gällande regelverk, innebära att myndigheternas arbetssätt och processer, koordineras och utformas så att tiden för den samlade hanteringen väsentligen förkortas. Myndigheterna ska utifrån sina ansvarsområden bidra till att halvera tiden från det att behovet av en transmissions- eller regionledning konstateras tills den nya ledningen kan tas i drift.

I arbetet ska myndigheterna säkerställa samarbete med berörda kommuner och regioner. Dessutom ska en referensgrupp skapas för dialog med regionnätsföretag och, vid behov, representanter från näringslivet.

För att utforma och genomföra försöket föreslås att en särskild försöks-samordnare utses. Denna person bör utses av regeringen i form av ett samordnaruppdrag efter förslag av medverkande myndigheter.

Arbetet ska bedrivas under tre år samt årligen rapporteras. I rapporteringen ska myndigheterna redovisa hur arbetet har genomförts och vilka förändrade arbetssätt som har testats samt i förekommande fall rapportera identifierade behov av ändrade regler.

1. Föreslaget uppdrag

Sveriges elsystem är i omvandling. Elproduktionen förändras och blir alltmer decentraliserad samtidigt som elektrifiering, nya etableringar och förändrade produktionsprocesser inom transport- och industrisektorn ses som centrala områden för klimatomställningen och näringslivets konkurrenskraft. För att möta dessa förändringar behöver åtgärder vidtas, både för att använda och producera el på ett effektivt sätt och för att förstärka möjligheterna att överföra el. En förutsättning för det senare är effektivare och snabbare hantering av ärenden om nätkoncession (tillstånd) och rättigheter för att bygga ut och förstärka elnätet.

Mot denna bakgrund föreslår Komet ett myndighetsgemensamt uppdrag. Energimarknadsinspektionen, Lantmäteriet och berörda länsstyrelser uppdras att, tillsammans med Verket för innovationssystem (Vinnova), utforma och genomföra ett försök med syfte att utveckla och samtidigt testa nya arbetssätt för en koordinerad process för hantering av de tillstånd och ledningsrätter som behövs för att bygga ut eller förstärka det svenska elnätet.

Även Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) och Vinnova föreslås få i uppdrag att medverka i arbetet. Vinnovas och Svenska kraftnäts respektive roller skiljer sig dock från de övrigas eftersom de inte bereder ärenden för tillstånd och ledningsrätt.

Försöksverksamheten ska, inom ramarna för gällande regelverk, innebära att myndigheternas arbetssätt och processer, koordineras och utformas så att tiden för den samlade hanteringen väsentligen förkortas. Myndigheterna ska utifrån sina ansvarsområden bidra till att halvera tiden från det att behovet av en transmissions- eller regionledning konstateras tills den nya ledningen kan tas i drift.

I arbetet ska myndigheterna även säkerställa samarbete med berörda kommuner och regioner. Myndigheterna ska också skapa en referensgrupp för dialog med regionnätsföretag och, vid behov, representanter från näringslivet.

Energimarknadsinspektionen, Lantmäteriet och i försöket berörda länsstyrelser ska tillämpa arbetssätt som innebär en mer parallell och koordinerad hantering av tillstånd och ledningsrätter kopplade till minst tre utvalda projekt. Genom att utveckla arbetssätten samtidigt som de utvalda ärendena handläggs kan möjligheter för tidsbesparing både identifieras och verkställas. Förbättringar i arbetssätt föreslås även löpande införas i det ordinarie arbetet.

Försöket bör bedrivas inom ramen för ett så kallat regulatoriskt växthus (se vidare nedan) där både tillståndsgivande myndigheter och sökanden medverkar. En dialog i ett sådant växthus ger förutsättningar till en ömsesidig förståelse för tillståndprocessen och dess utvecklingsmöjligheter. I övrigt deltar de sökande på sedvanligt sätt i processen.

Komet föreslår att Energimarknadsinspektionen, Lantmäteriet och Vinnova tillsammans väljer ut ärenden som är lämpliga att hantera i försöket. I valet av ärenden bör, med beaktande av 12 kap. 2 § regeringsformen, följande urvalskriterier gälla:

- Ärendena ska ha potential att bidra till hållbarhetsmålen med särskilt fokus på konkret nytta för den globala klimatomställningen och näringslivets konkurrenskraft.
- Utvalda ärenden ska vara representativa på så sätt att de kan bidra till ett brett lärande för att hantera den elektrifiering som till följd av arbetet med klimatomställning initierats inom transport- eller industrisektorn.
- Utvalda ärenden ska ha potential att, med utgångspunkt från elnätens kapacitet att möta nuvarande eller kommande behov av el, förebygga uppkomst av regional effektbrist.
- Utvalda ärenden ska innebära en förstärkning eller utbyggnad av ledningar på transmissions- eller regionnätetsnivå.

De ärenden som väljs ut bör befinna sig i olika faser av tillståndprocessen. På så vis kan lärande om processen som helhet uppnås. Det är också ett värde att inom ramen för försöket kunna beakta den sökandes arbete och möjligheter att inkomma med en komplett ansökan, samt undersöka hur kompletteringsarbete kan ske på ett tidseffektivt sätt.

För att säkerställa en bred samhällsnytta som har potential att gagna lokal och regional utveckling ska val av ärenden ske efter samråd med Energimyndigheten, de länsstyrelser som 2019 hade i uppdrag att analysera samt redovisa effektsituationen på regional nivå, det vill säga Länsstyrelserna i Skåne, Uppsala, Västra Götaland och Stockholm samt med regeringens samordnare för frågor om samhällsomställning vid större företagsetableringar och företags-expansioner i Norrbotten och Västerbotten.

Svenska kraftnät föreslås inte involveras i bedömningen av vilka ärenden som ska väljas ut. Däremot kan Svenska kraftnät vid behov och utifrån sin roll som sektorsansvarig myndighet för elförsörjningen bistå med expertkunskap om

elnätets framtida behov. På samma sätt föreslås Energimyndigheten inom ramen för sitt uppdrag bidra med kompetens om helheten i energisystemet och trygg energiförsörjning.

Vinnova föreslås få i uppdrag att bidra med metodstöd, utvärdering av arbetet samt spridning av erfarenheter kring användandet av försök som arbetsmetod för att utveckla arbetet med prövnings- och tillståndsproucesser. Vinnova ska även ge stöd för att möjliggöra lokala och regionala myndigheters delaktighet i arbetet. Insatserna ska främja Sveriges och offentlig förvaltnings innovations- och samverkansförmåga.

Vilka länsstyrelser som berörs framgår först efter val av ärenden. Efter val av ärenden föreslås även berörda länsstyrelser få i uppdrag att delta i försöket tillsammans med Energimarknadsinspektionen och Lantmäteriet.

De berörda myndigheterna ska sträva efter ett samordnat beslutsförfarande och undersöka om och i vilka sammanhang de respektive myndigheternas beslut kan utgå från samma ansökningshandlingar.

För att utforma och genomföra försöket föreslås att en särskild försöks-samordnare utses. Samordnaren bör vara en person som kan bidra i en system-ledande roll för att koordinera arbetet och bidra med ett utifrån-och-in-perspektiv för de medverkande myndigheterna. Denna person bör utses av regeringen i form av ett samordnaruppdrag efter förslag av medverkande myndigheter.

Uppdraget bör genomföras på ett sådant sätt att samhällsdialog som belyser olika intressen skapas och en ansvarsfull utveckling tryggas. Vid behov ska de utpekade myndigheterna inom ramen för arbetet och försöken samverka med andra statliga myndigheter såsom Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, Försvarmakten och Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Myndigheterna ska i sitt arbete verka för kunskapsspridning och samråda med berörda pågående offentliga utredningar.

Arbetet ska bedrivas under tre år samt årligen rapporteras. I rapporteringen ska myndigheterna redovisa hur arbetet har genomförts och vilka förändrade arbetssätt som har testats samt i förekommande fall rapportera identifierade behov av ändrade regler.

Finansieringsförslag

Energimarknadsinspektionens, Lantmäteriets, Vinnovas och berörda länsstyrelser medverkan i försöket innebär extra uppgifter som inte kan anses ingå i den löpande verksamhetsutvecklingen eller ärendehandläggningen. För dessa uppgifter finns behov av förstärkt anslag. För Energimarknadsinspektionen, Lantmäteriet, Vinnova och försökssamordnaren bedöms behovet sammantaget uppgå till 6 000 000 kr per år. För länsstyrelsernas samlade arbete utgår ett gemensamt belopp om 2 000 000 kr per år.

Uppdraget föreslås finansieras via ett av följande förslag:

Alternativ 1: Kostnaderna belastar utgiftsområde 24 Näringsliv, anslag 1:5 Näringslivsutveckling, anslagspost Näringslivsutveckling – del till Regeringskansliets/Näringsdepartementets disposition.

Alternativ 2: Finansiering av uppdraget avseende Energimarknadsinspektionen, Lantmäteriet, Vinnova och berörda länsstyrelser belastar utgiftsområde 24 Näringsliv, anslag 1:2 Verket för innovationssystem - Forskning och utveckling. Finansiering av Vinnovas arbete sker i myndighetens regleringsbrev genom villkor avseende anslag 1:2.

Skälen för förslaget

Behov av ökad överföringskapacitet i elnätet

Sverige står inför stora samhällsutmaningar som kräver skyndsamma åtgärder vilka beskrivs i Agenda 2030 med de globala målen för hållbar utveckling. För att nå målen krävs enligt FN omfattande innovation och ett ökat användande av nya tekniska lösningar i samhället.

Det långsiktiga klimatmålet anger att Sverige ska vara klimatneutralt till 2045. Dessutom anges att de svenska utsläppen i de sektorer som kommer att omfattas av Europeiska unionens ansvarsfördelningsförordning, senast 2030 bör vara minst 63 procent lägre än utsläppen 1990 och att utsläppen från inrikes transporter, utom inrikes flyg, ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.

För att minska de svenska utsläppen av koldioxid pågår flera initiativ avseende elektrifiering, nya etableringar och förändrade produktionsprocesser inom både transport- och industrisektorn. Dessutom pågår en utbyggnad av distribuerad

elproduktion (vindkraft och solceller) samtidigt som anläggningar för produktion av elektrobränslen¹ planeras.

Sammantaget leder detta till att åtgärder behöver vidtas, både för att använda och producera el på ett effektivt sätt och för att förstärka möjligheterna att överföra el. En förutsättning för det senare är en effektiv hantering av ärenden av de tillstånd och rättigheter som behövs för att bygga ut eller förstärka det svenska elnätet (se vidare nästa avsnitt).

Det kan ta omkring tio år från det att behovet av en transmissions- eller regionledning konstateras tills den nya ledningen kan tas i drift. Hur lång tid hela processen tar beror på en mängd faktorer såsom omfattning av projektet, typ av nätkoncession, projektets miljöpåverkan, kontakter och avtal med markägare, och alternativa lösningar.²

Nätkoncessionsutredningen föreslår insatser för att förkorta tillståndsprocesser och därigenom möjliggöra omställningen till förnybar elproduktion.³ Utredningen lyfter att en ökad möjlighet till delvis parallella processer hos nätmyndigheten och lantmäterimyndigheten skulle kunna förkorta den totala tiden för att få nödvändig markåtkomst för att få bygga en elledning.

Energipolitiken ska skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning samt en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett hållbart samhälle. En förutsättning för detta är bland annat att överföringskapaciteten i elnätet ökar och att regelverken kring elnätet kontinuerligt utvecklas. Detta framgår av Energiöverenskommelsen från 2016 och i den efterföljande propositionen (prop. 2017/18:228).

Det pågår och har genomförts flera olika initiativ för att möjliggöra Sveriges klimatomställning och en ökad elektrifiering. Komets förslag om ett myndighetsgemensamt uppdrag för att testa nya arbetssätt för att hantera de tillstånd och rättigheter som behövs för att bygga ut eller förstärka det svenska elnätet utgår från resultat av och kan ses som ett komplement till dessa initiativ.

- Länsstyrelserna i Skåne, Uppsala, Västra Götaland och Stockholm fick i oktober 2019 i uppdrag av regeringen att utifrån ett lokalt och regionalt

¹ Elektrobränslen är ett samlingsnamn för bränslen som framställs från el och vatten genom elektrolys till vätgas och syrgas. Vätgasen kan sedan reagera med till exempel koldioxid från industrins rökgaser – och bli metanol eller något annat kolväte som kan användas som drivmedel.

² Moderna tillståndsprocesser för elnät, SOU 2019:30

³ Moderna tillståndsprocesser för elnät, SOU 2019:30

perspektiv analysera samt redovisa effektsituationen på regional nivå i länen på kort och lång sikt. I sin redovisning av uppdraget lyfts bland annat behovet av regional samordning för elförsörjningen där samverkan mellan kommuner, nätbolag och användare kan ske.⁴

- Regeringen beslutade i december 2020 att ge en samordnare i uppdrag att för regeringens räkning främja koordineringen av arbetet med insatser av betydelse för större företagsetableringar och företagsexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län.⁵
- Regeringen inledde i oktober 2020 arbetet med att ta fram en nationell elektrifieringsstrategi. Strategin ska bidra till förutsättningar för en snabb, smart och samhällsekonomiskt effektiv samt ökad elektrifiering. Strategin ska utifrån ett helhetsgrepp analysera tekniska, ekonomiska och policymässiga förutsättningar i energisektorn för att möjliggöra detta. Arbetet ska bidra till ökade kunskaper och samverkan mellan näringsliv, regioner, akademi, övriga berörda aktörer i samhället, myndigheter och Regeringskansliet.
- Regeringen inrättade därtill i oktober 2020 en elektrifieringskommission för att påskynda arbetet med elektrifiering av transportsektorn. Kommissionen ska i samråd med berörda aktörer identifiera åtgärder som kan vidtas för att takten i elektrifieringen på transportområdet ska öka samt även belysa effekter på elförsörjningen.
- Genom inspel från Fossilfritt Sveriges färdplaner, Klimatpolitiska rådet och den klimatpolitiska handlingsplanen samt diskussioner med myndigheter har regeringens samverkansprogram för näringslivets klimatomställning⁶ identifierat sju prioriterade områden. Ett av dessa områden utgörs av policy, omställning och systemdemonstratorer och ett annat område lyfter miljötillståndsprövningens roll för målet att Sverige till 2045 inte ska ha nettoutsläpp av växthusgaser.

⁴ Förutsättningar för en trygg elförsörjning – slutrapport till regeringen avseende ärende I2019/01614/E.

⁵ Regeringsuppdrag. Uppdrag till samordnare för frågor om samhällsomställning vid större företagsetableringar och företagsexpansioner i Norrbotten och Västerbotten. Diarienummer: N2020/03132.

⁶ www.regeringen.se/regeringens-politik/regeringens-strategiska-samverkansprogram/

Behov av ökad myndighetssamverkan

Elnätet i Sverige är indelat i tre nivåer: transmissionsnät, regionnät och lokalnät. Transmissions- och regionnät⁷ drivs med stöd av nätkoncession (tillstånd) för linje. Lokalnäten drivs huvudsakligen med stöd av nätkoncession för område.⁸ Förutsättningarna för tillstånd att bygga och använda elektriska starkströmsledningar framgår av ellagen (1997:857) och elförordningen (2013:208). Däri framgår bland annat att vissa delar av miljöbalken ska tillämpas i prövningen.

I processen för nya eller förstärkta elnätledningar och stationer ingår flera moment. När det gäller nya, större ledningar inkluderas krav på samråd, vissa länsstyrelsebeslut, nätkoncession och lantmäteriförrättning. Det är viktigt att samtliga berörda aktörer arbetar gemensamt för att se över hur processen för att hantera tillstånd och ledningsrätt för elledningar kan förkortas och förenklas.

Det är Energimarknadsinspektionen som handlägger nätföretagens ansökningar om tillstånd att bygga och använda elledningar samt gör prövningar enligt ellagen och miljöbalken.⁹ Myndighetens beslut beträffande nätkoncession i region- och lokalnät överklagas till mark- och miljödomstol, och slutligen till Mark- och miljööverdomstolen. För prövning i Mark- och miljööverdomstolen krävs prövningstillstånd. Om en ansökan däremot avser ledningar som ingår i ett transmissionsnät får Energimarknadsinspektionens beslut överklagas till regeringen.

Obligatoriska remissinstanser inom ramen för Energimarknadsinspektionens prövning är Försvarmakten samt markägare, kommuner, länsstyrelser, innehavare av nätkoncession och tillståndsmyndigheter som berörs av ansökan. Flera av dessa aktörer involveras redan under det inledande samrådsförfarandet.

Miljöhänsyn i nätkoncessionen säkerställs genom krav på miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Redan innan en MKB och en ansökan om nätkoncession upprättas ska nätföretaget samråda med dem som berörs av den planerade ledningen. MKB utgör ett viktigt underlag för Energimarknadsinspektionens prövning av om den sökta nätkoncessionen är förenlig med kraven enligt

⁷ Transmissionsnätet ägs av staten och förvaltas av Svenska kraftnät. Regionnätet ägs till största delen av de tre företagen Ellevio AB, Eon Energidistribution AB och Vattenfall Eldistribution AB.

⁸ Därutöver finns det vissa elledningar som inte kräver tillstånd för att byggas, så kallade icke koncessionspliktiga nät.

⁹ I vissa fall ska dock prövningen göras av regeringen, vilket bland annat gäller för utlandsförbindelser, men även i dessa fall ska Energimarknadsinspektionen bereda ansökan och i ett eget yttrande föreslå hur regeringen ska besluta.

miljöbalken. Hur omfattande MKB behöver vara beror på projektets omfattning.

I fråga om projektprocessen för nya elledningar är det Länsstyrelsen som i ett särskilt beslut avgör om det kan antas medföra en betydande miljöpåverkan att bygga och använda ledningen.¹⁰ Om det bedöms vara så ska en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt bestämmelser i miljöbalken. Om en betydande miljöpåverkan däremot inte kan antas, ska i stället en liten miljökonsekvensbeskrivning tas fram.

Länsstyrelsernas uppgifter att bedriva viss tillsyn och utföra viss prövning enligt miljöbalken är en del i deras ansvar att genomföra beslut från riksdag och regering, och att samordna statlig verksamheten i länen. När det gäller länets utveckling ska länsstyrelserna tillvarata och arbeta för både människors och samhällets intressen.

När nätkoncession har meddelats inleds ledningsrättsprocessen.¹¹ Ledningsrätt ger ledningsrättshavaren åtkomst till marken inom de fastigheter som ledningen passerar. Ledningsrätt kan inrättas mot fastighetsägarnas vilja, vilket medför att egendomsskyddet i regleringsformen måste beaktas.

Det är Lantmäteriet, med ansvar för fastighetsindelningen i Sverige, som fattar beslut om ledningsrätter för elledningar över annans mark och beslut om rätt till ekonomisk ersättning för dessa intrång. Handläggningstiden för ledningsrättsärenden avseende starkströmsledning kan vara långa och varierar stort, till exempel beroende på ledningssträckning och antalet berörda fastigheter.

Utöver nätkoncession och ledningsrätt kan det krävas ytterligare prövningar och tillstånd av länsstyrelsen, såsom Natura 2000-prövning, dispens från biotopskydd, artskydd eller reservats-föreskrifter och prövning av eventuell vattenverksamhet. Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken kan också bli aktuellt.

Även kommunala prövningar och tillstånd kan behövas, främst bygglov och tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Dessa prövningar kan till vissa delar ske parallellt med koncessionsprövningen.

För att genomföra det föreslagna försöket och åstadkomma en ökad samverkan mellan berörda myndigheter och sakägare behövs metodstöd. Vinnova har till

¹⁰ Något sådant beslut behövs dock inte om det direkt av miljöbedömningsförordningen (2017:966) följer att betydande miljöpåverkan ska antas eller om sökanden själv bedömer att så är fallet.

¹¹ För att en ledningsförrättning ska få påbörjas innan koncessionsbeslutet har meddelats krävs det att koncessionsmyndigheten lämnar sitt medgivande (enligt 17 § ledningsrättslagen).

uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem¹². Myndigheten har en nationellt samordnande funktion för att stärka test- och demonstrationsverksamhet. Vinnova kan tillhandahålla stöd till offentliga aktörer, däribland regel- och tillståndsgivande myndigheter, för att stärka deras förmåga att proaktivt arbeta med regel- och policyutveckling.

Behov av ökad användning av försök som arbetsmetod

Flera initiativ pågår i Sverige inom områden som till exempel koldioxidfria tillverkningsprocesser, elektrifiering och cirkulära materialflöden. För en innovativ förvaltning behövs dynamiska arbetssätt. Givet angelägenhetsgraden att ställa om till ett hållbart Sverige behöver arbetssätten inom offentlig förvaltning utvecklas samtidigt som nya tekniska lösningar kan introduceras på ett ansvarsfullt sätt.

För att skapa en hållbar omställning krävs ny kunskap och innovation i varje del av samhället. Komet menar att försök som arbetsmetod kan bidra i detta arbete genom att nya lösningar och arbetssätt kan testas i mindre skala och på ett strukturerat sätt. Detta skapar i sin tur möjlighet till systematisk utvärdering i syfte att höja kunskapen både inom och utom den egna organisationen.

Genom att använda försök som arbetsmetod kan både nytta och problem synliggöras och hanteras innan de nya lösningarna tas i bruk mer storskaligt. Om en ny lösning, metod eller ett nytt handlingsätt inte fungerar, är detta ett resultat i sig självt.

Komet har tidigare föreslagit att regeringen bör utarbeta en strategi och en därtill knuten handlingsplan som främjar en ökad användning av försök i hela landet. Därutöver föreslog Komet att en kommitté bör få i uppdrag att hantera regelhinder som hämmar försök.¹³ I rapporten lanserade Komet även begreppet regulatoriska växthus.¹⁴

Den föreslagna strategin om försök inkluderar även att regeringen bör identifiera och genomföra några konkreta försök i regulatoriska växthus där

¹² Med innovationssystem avses nätverk av offentliga och privata aktörer där innovationer och ny kunskap tas fram, sprids och används.

¹³ Försök! – Rapport med förslag till regeringen ([Komet beskriver 2020:23 Försök!](#))

¹⁴ Med försök i regulatoriskt växthus avses försök, begränsade i tid och rum, där regelverk utvecklas eller anpassas samtidigt som nya produkter, tekniker, tjänster, processer, arbetssätt eller affärsmodeller testas i en verklig miljö. Det kan också handla om att öka kunskapen om hur befintliga regelverk relaterar till en situation som har förändrats till följd av exempelvis teknikutveckling. Inom ramen för ett regulatoriskt växthus kan undantag från vissa regelverk ges eller särskilt anpassade regler tillämpas. Genom att bedriva försök i ett regulatoriskt växthus är ett av målen att höja kunskapsnivån hos den som beslutar om regelverken. Detta genom att ge möjlighet att testa en ny lösning tillsammans med dem som i framtiden kommer att vara användare.

stegvis utveckling av tillståndsprocesser och regelverk kan genomföras samtidigt som nya arbetssätt och ny teknik prövas.

Komets förslag om att utforma och genomföra ett försök i syfte att utveckla och testa nya arbetssätt för att hantera de samlade tillstånd som behövs för att bygga ut eller förstärka det svenska elnätet ska ses som ett komplement och konkretisering av tidigare inlämnade förslag. Därutöver kan förslaget bli en kompletterande insats inom ramen för en framtida nationell elektrifieringsstrategi.

Om det under arbetet med det myndighetsgemensamma uppdraget uppdagas hinder i befintliga regelverk fyller Komets förslag om en kommitté för regelhinder i samband med försök en viktig funktion.

Det föreslagna uppdraget ska resultera i en lärandeprocess och metod som bidrar till höjd kunskap och stärkt förmåga hos såväl myndigheterna som hos respektive nätägare.

Arbetet förutses bidra till de av riksdagen beslutade transportpolitiska, näringspolitiska, energipolitiska målen och klimatmålen.